

УДК 342.951 (477)

Резнік Олег Миколайович –

*доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України
кафедри адміністративного, господарського права та
фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету*

Oleh M. Reznik –

*doctor of juridical sciences, associate professor,
Honored Lawyer of Ukraine
Department of Administrative, Commercial Law and
Financial and economic security,
the Academic Research Institute of Law
Sumy State University
(59 PetropavlivskaSt., build.3, Sumy, 40000, Ukraine)*

Кучмістенко Ольга Володимирівна –

*студентка 4 курсу спеціальності «Право»
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету*

Olga V. Kuchmistenko –

*3rd year student of “Law” speciality,
the Academic Research Institute of Law,
Sumy State University
(59 PetropavlivskaSt., build.3, Sumy, 40000, Ukraine)*

Організаційно-правові аспекти інституційної взаємодії правоохоронних органів у сфері протидії та боротьби із легалізацією злочинних доходів¹

У статті розглянуто недоліки правоохоронної діяльності шляхом здійсненні законодавчих повноважень відповідних структур, як елементів Національної системи фінансового моніторингу, на основі статистичної інформації, річних звітів, практичної діяльності таких суб'єктів. Окрему увагу ми приділили питанню удосконалення структурної співпраці правоохоронних органів між собою як нагальну необхідність сьогодення.

Ключові слова: *легалізація злочинних доходів, відмивання майна, протидія та боротьба з легалізацією (відмиванням), правоохоронні органи, незаконна легалізація, антилегалізаційна політика, фінансовий моніторинг.*

В статье рассмотрены недостатки правоохранительной деятельности путем осуществления законодательных полномочий соответствующих структур, как элементов Национальной системы финансового мониторинга, на основе статистической информации, годовых отчетов, практической деятельности таких субъектов. Особое внимание мы уделили вопросу совершенствования структурного сотрудничества правоохранительных органов между собой как насущную необходимость сегодняшнего дня.

¹Робота виконана в рамках проекту № 0120U100474 «Розробка методики взаємодії правоохоронних органів України щодо протидії легалізації злочинних доходів» 0120U100474

Ключевые слова: легализация преступных доходов, отмывание имущества, противодействие и борьба с легализацией (отмыванием), правоохранительные органы, незаконная легализация, антилегализационная политика, финансовый мониторинг.

O.M. Reznik, O.V. Kuchmistenko Organizational and Legal Aspects of the Institutional Relations of Law Enforcement Agencies in the Sphere of Protection and Struggle against the Legalization of Money Laundering

The article considers the shortcomings of law enforcement activities through the exercise of legislative powers by the relevant structures, as elements of the National System of Financial Monitoring, based on statistical information, annual reports, practical activities of such entities. We paid special attention to the issue of improving the structural cooperation of law enforcement agencies with each other as an urgent need today.

According to some scholars, the phenomenon of legalization of criminal proceeds has its origins thousands of years before the official consolidation of the latter in the local legislation of the world, as well as internationally, but does not lose its relevance today, but only transformed using modern technology and outgrowth into a global transnational phenomenon that threatens the economic security of a number of countries, including Ukraine.

The problem of combating illegal legalization is quite acute and has become especially relevant today.

Thus, the fight against money laundering is a priority of public policy, as money laundering has a negative impact on the country's economy and financial stability. Only according to the Ministry of Economy of Ukraine in January-September 2020, the level of the shadow economy in our country amounted to 31% of official GDP, in 2019 it was recorded at 28%, in 2018 - 29%, in 2017 - 32%, in 2016 - 33 %, for 2015 - 35%, for 2014 - 36%, for 2013 - 30%, for 2012 - 30%, for 2011 - 32%, for 2010 - 36% of the official GDP.

In world practice, there are three models for monitoring financial transactions for their affiliation to money laundering or terrorist financing.

The first model provides for notification of the authorized body of all financial transactions, the amount of which exceeds the statutory limit. The second model involves informing about suspicious financial transactions. The essence of the third model is to prohibit large financial transactions with cash without the participation of financial institutions.

All three models are used in Ukraine. At the same time, the second model is the most effective, which involves the application of an approach based on risk assessment of money laundering and terrorist financing. Wider application of this model will allow the subjects of primary financial monitoring and the subjects of state financial monitoring to be more efficient and effective in the use of resources.

Keywords: legalization of criminal proceeds, laundering of property, counteraction and fight against money legalization (laundering), law enforcement agencies, illegal legalization, anti-legalization policy, financial monitoring.

Постановка проблеми. Легалізація злочинних доходів характеризується високою суспільною небезпечністю, адже є своєрідним етапом злочинної діяльності та досить часто пов'язаний із корупцією, може негативно впливати на відносини власності, фінансово-кредитну систему, правосуддя[1, с. 135]. Саме тому, особливо важливою є якісна, ефективна за злагоджена взаємодія суб'єктів фінансового моніторингу, спрямована на протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Подібна взаємодія може бути успішною лише тоді, коли буде налагоджено інформаційно-технічну взаємодію між останніми, адже проблема протидії

незаконній легалізації стоїть досить гостро і на сьогодні набула особливої актуальності. Боротьба із незаконною легалізацією є пріоритетним напрямком державної політики, адже відмивання коштів негативно впливає на економіку країни та її фінансову стабільність. Лише за даними Міністерства економіки України у січні-вересні 2020 року рівень тіньової економіки у нашій державі склав 31% від обсягу офіційного ВВП, за 2019 рік було зафіксовано 28%, за 2018 – 29%, за 2017 – 32%, за 2016 – 33%, за 2015 – 35%, за 2014 – 36%, за 2013 – 30%, за 2012 – 30%, за 2011 – 32%, за 2010 – 36% від обсягу офіційного ВВП, що становлять мільярди відмитих коштів, більшість з яких так і не

повернутися в економіку країни, зокрема і тому, що нині існують деякі недоліки в системі розслідування таких злочинів, а кількість винесених обвинувальних вироків досить невелика.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Досить суттєві дослідження у сфері відмивання злочинних доходів зробили такі науковці як Баранов Р. О., Дудоров О.О. та Тертиченко Т.М., Халін О.В. Питанню щодо взаємодії між собою суб'єктів Національної системи фінансового моніторингу приділили увагу такі автори як Бухтіарова А.Г., Духно Ю.О. й Доброгорська В.П., Комісаров О.Г., Скрипка О.Ю., Собакарь А.О. та інші фахівці.

Невирішені раніше проблеми. У статті розкриваються недоліки діяльності правоохоронних органів між собою на фоні проведення реформ, удосконалення системи фінансового моніторингу, впровадження міжнародних стандартів шляхом аналізу статистичних даних та звітності відповідних структур як підсумки роботи за певний період.

Метою статті є розкриття сутності організаційно-правових аспектів інституційної взаємодії правоохоронних органів у сфері протидії та боротьби із легалізацією злочинних доходів.

Виклад основного матеріалу. Перш за все, хочемо наголосити на історичних аспектах виникнення досліджуваного питання, а також розкрити сутність легалізації (відмивання) коштів, отриманих злочинним шляхом.

Деякі науковці схильні вважати, що феномен відмивання злочинних доходів з'явився ще тисячі років тому. Так, американський історик Стерлінг Сигрейв зазначає, що більш, ніж дві тисячі років тому успішні китайські торговці відмивали свої прибутки після того, як відповідно до рішення тодішньої регіональної влади поза законом опинилося багато форм комерційної торгівлі [2, с. 15].

Також, в деяких джерелах зазначається про те, що в епоху Римської Республіки (508-30 рр. до н. е.) можна було простежити чималу кількість доказів певних дій, які були подібними до легалізації власності. Патриціат відмивав в прямому і переносному сенсі власність, яка була здобута в війнах. Це були найбільш цінні речі (певні вироби із золота й коштовності), які

привласнювалися, хоча повинні були бути відані державі [3].

У працях деяких фахівців зазначається про те, що ознаки «відмивання» коштів можна прослідкувати і в період середньовіччя, коли Римська Католицька Церква зовсім заборонила позичку грошей під процент або заставу (лихварство), тоді торговці придумали інші способи обходу такої заборони (відсотки приписувалися до капітального боргу, кредитор вважався учасником у прибутку тощо) [4, с. 26].

У 1920 році в США почав діяти так званий «сухий закон», який на конституційному рівні забороняв будь-які операції із виготовлення, перевезення, продажу, а також імпорту та експорту спиртних напоїв. Але антиалкогольна політика американської влади не знайшла прихильників, тим більше, зумовила масове підпільне виготовлення та продаж спирту. Організована злочинність різко виросла, контрабанда стала частим явищем, а на «чорному ринку» збільшувався попит на заборонені товари. Нелегальну виручку потрібно було перетворювати в законну, тому на початку 20-х років чикагські мафіозі розробили схему «відмивання» коштів, яка полягала у придбанні мережі автоматичних пралень з подальшим підмішуванням злочинних доходів в офіційну виручку. Але варто зазначити, що деякі науковці не підтримують згадану теорію і вважать її легендою.

Досить значний досвід у протидії злочинності пов'язаний із відмиванням коштів мають саме США, які на початку 70-х років ХХ століття, однією із перших країн, почали активно розробляти законодавчу базу задля боротьби з легалізацією злочинних доходів. У країні було прийнято закон «Про банківську таємницю», який закріплював обов'язок фінансових установ здійснювати моніторинг валютних операцій на суму 10 тисяч доларів і більше.

А вперше, на законодавчому рівні термін «відмивання коштів» був закріплений в 1984 році Президентською комісією США, що представляв собою процес приховування незаконного походження або незаконного використання доходів з подальшим їх перетворенням таким чином, щоб вони вважалися такими, що здобуті законним способом [5, с. 51].

Щодо антилегалізаційної політики України, варто сказати те, що нині, наша держава ратифікувала ряд міжнародних актів, серед яких одним із перших таких документів стала Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, яка була підписана нашою державою 16 березня 1989, ратифікована – 25 квітня 1991 р., а набрала чинності – 27 листопада 1991 року. Хоча зазначений акт прямо не містив визначення легалізації злочинних коштів, але у ньому містився перелік дій, які за змістом фактично є формами легалізації доходів від наркобізнесу [2, с. 21]. Таким чином, підписання цієї Конвенції заклало підґрунтя формування державної політики спрямованої на протидію і запобігання незаконній легалізації.

Основним нормативно-правовим актом, який регулює питання відмивання «брудних» коштів на національному рівні є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 6 грудня 2019 року № 361-ІХ, тому легальне визначення поняття «злочинних доходів» міститься у зазначеному нормативно-правовому акті у відповідності до якого, доходи, одержані злочинним шляхом – це будь-які активи, одержані прямо чи опосередковано внаслідок вчинення злочину, зокрема валютні цінності, рухоме та нерухоме майно, майнові та немайнові права, незалежно від їх вартості [6].

Якщо ми звернемо увагу на диспозицію ч. 1 ст. 209 Кримінального кодексу України «Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом», то побачимо, що кримінально караними діями будуть визнаватися «Набуття, володіння, використання, розпорядження майном, щодо якого фактичні обставини свідчать про його одержання злочинним шляхом, у тому числі здійснення фінансової операції, вчинення правочину з таким майном, або переміщення, зміна форми (перетворення) такого майна, або вчинення дій, спрямованих на приховування, маскуванню походження такого майна або володіння ним, права на таке майно, джерела його походження, місцезнаходження, якщо ці діяння вчинені особою, яка знала або повинна була знати, що

таке майно прямо чи опосередковано, повністю чи частково одержано злочинним шляхом» [7]. Варто зазначити те, що відповідно до останньої поправки статті 209 КК України, предметом вказаного кримінального правопорушення – є майно, а базовий Закон України № 361-ІХ регулює процес легалізації (відмивання) не майна, а злочинних доходів.

Важливим питанням є формування вітчизняних інструментів антилегалізаційної політики шляхом створення Національної системи фінансового моніторингу, яка від початку проголошення незалежності України донині, реформується та удосконалюється. Хоча і законодавчо, термін «Національна система фінансового моніторингу» не закріплений, деякі науковці дають їй наступне визначення: «Національна система запобігання та протидії легалізації доходів, злочинним шляхом, – це сукупність взаємопов'язаних елементів у сфері адміністративних, фінансових та кримінально-правових відносин, які доповнюють один одного та формують єдиний механізм, спрямований на протидію легалізації (відмиванню) доходів, які отримані злочинним шляхом» [8, с.123]. Таким чином, можемо допустити, що вказана антилегалізаційна система складається із таких елементів як, суб'єкти первинного та суб'єкти державного фінансового моніторингу; система правоохоронних структур, розвідувальних та судових органів; інші суб'єкти, які беруть участь у протидії незаконній легалізації, взаємодіють із Державною службою фінансового моніторингу, але їх компетенція прямо не передбачає дії щодо ведення антилегалізаційної державної політики; а також ведення міжвідомчої співпраці вітчизняних органів із міжнародними структурами і органами іноземних держав.

У нашому дослідженні, особливу увагу хочемо приділити саме взаємодії правоохоронних органів між собою. Серед структур, що уповноважені на боротьбу та протидію легалізації коштів отриманих злочинним шляхом, провідним органом є Державна служба фінансового моніторингу (далі – Держфінмоніторинг), яка взаємодіє з іншими органами уповноваженими на протидію відмиванню злочинних доходів, зокрема і з правоохоронними. Саме за Держфінмоніторингом закріплена реалізація

державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення [9]. На основі законодавчо закріплених повноважень і вичерпних завдань Служба подає правоохоронним та розвідувальним органам узагальнені матеріали, а в деяких випадках додаткові узагальнені матеріали, але за наявності обґрунтованих і достатніх підстав вважати, що проведені фінансові операції містять ознаки незаконної легалізації. У свою чергу, структури, яким було надано відповідні дані про підозрілі фінансові операції взаємодіють з Держфінмоніторингом шляхом інформування останньої, про хід опрацювання, аналізу переданих узагальнених даних та ведення досудового слідства.

На нашу думку, при проведенні аналізу практичної реалізації функцій суб'єктів фінансового моніторингу, досить доцільно використовувати річні звіти та статистику. Тому, відповідно до річного звіту Держфінмоніторингу за 2020 рік, фінансовою розвідкою було підготовлено та направлено до правоохоронних органів 1036 матеріалів з підозрами на суму майже 76,2 млрд гривень [10].

Відповідно до звіту судів про стан розгляду справ про злочини, щодо легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення за 2020 рік (в межах розгляду судів першої інстанції) сума легалізованих доходів, одержаних злочинним шляхом, встановлена рішенням суду становить – 4,066, 600 грн., а кількість вироків у яких прийнято рішення про конфіскацію майна (спеціальну конфіскацію) – 14, на суму – 10,000,973 грн. Усього у звітному періоді перебувало 683 (460 за ст. 209) справи, до судів першої інстанції надійшло 194 справи, із яких 126 стосувалося змісту ст. 209 ККУ, розглянуто справ із постановленням вироків – лише 22 (за ст. 209) [11]. Загалом, за даними судового розгляду, досудове розслідування проводилося: слідчими органів прокуратури – 23 (19 за ст. 209 ККУ), слідчими національної поліції (внутрішніх справ) – 151 (97), слідчими служби безпеки – 15 (5), детективами НАБУ – 4 (4) [11]. На кінець звітного періоду кількість

нерозглянутих справ досягла відмітки – 600 (401 за ст. 209).

Таким чином, можна зауважити, що за період 2020 року Державна служба фінансового моніторингу подала до правоохоронних органів 1036 узагальнених матеріалів, правоохоронні органи закінчили досудове слідство і подали до суду 460 матеріалів (за ст. 209 ККУ), суди першої інстанції відкрили судові провадження щодо 126 справ, а винесли лише 22 вироків. Система взаємодії деяких елементів фінансового моніторингу досить нерозвинена і нині потребує новачій та конструктивних змін, задля підвищення якості співпраці таких суб'єктів та досягнення результативності у здійсненні протидії незаконній легалізації. Також, хочемо наголосити на тому, що кількість кримінальних правопорушень пов'язаних із легалізацією коштів, отриманих злочинним шляхом, значно більша, як і сума таких доходів, що зумовлює виникнення необхідності подальшого удосконалення, зокрема, і системи правоохоронних органів і пошуку сприятливих схем та форм взаємодії таких структур, адже більшість науковців відносять досліджувану категорію кримінальних правопорушень до латентної злочинності, тому що з'являються нові схеми відмивання злочинних доходів, а проведення таких операцій все частіше проводиться не лише на внутрішньодержавному рівні, а виходить за його межі, що зумовлює об'єднання сил у боротьбі на міжнародному рівні.

Хотіли б приділити увагу антилегалізаційній діяльності Національного антикорупційного бюро України. До підслідності НАБУ, передбаченої профільним законом, відноситься досудове розслідування кримінальних правопорушень передбачених статтями 191, 206², 210, 211, 354, 366², 366³, 368, 368⁵, 369, 369², 410, а також стаття 209 Кримінального кодексу України.

Відповідно до статистичних даних прорезультати роботи слідчих Національного бюро, за перше півріччя 2020 року зареєстровано 406 заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення у розрізі кримінальних правопорушень, віднесених законом до компетенції Національного Бюро, а кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду, щодо вчинення ними

злочинів, віднесених законом до підслідності НАБУ – 6 осіб. За друге півріччя 2020 року відповідно 386 заяв і повідомлень та 6 осіб, які змінили свій статус із підсудних на обвинувачених [12]. Задля того, щоб проаналізувати статистику, щодо статті 209 ККУ, звернемося до відповідних даних Вищого антикорупційного суду. Відповідно до статистики ВАКС за 2020 рік кількість кримінальних проваджень відкритих на основі ст. 209 ККУ сягала – 19, а кількість засуджених осіб дорівнює – 1 [13]. Отже, на основі наведеної статистичної інформації, можемо зробити висновок про досить незначну кількість кримінальних проваджень і тим більше засуджених осіб за легалізацію злочинних доходів. Відмивання коштів отриманих злочинним шляхом є складним кримінальним правопорушенням, яке вчиняється у більшості випадків організованими групами і на сьогодні перетворилося в транснаціональне антиправове явище, тому потребує узгодженої системи та ефективної боротьби із легалізацією злочинних доходів, що стане передумовою для запобігання зазначених злочинів.

Говорячи про об'єднання сил у протидії відмиванню злочинних коштів, варто згадати про створення міжвідомчої інформаційно-телекомунікаційної системи досудового розслідування, що має назву eCase MS. Як зазначається на офіційному сайті НАБУ, ECaseManagementSystem (MS) – система оптимізації досудового розслідування антикорупційних органів України. Вона інтегрована з Єдиним реєстром досудових розслідувань та системами судових органів, що дозволить НАБУ, САП та ВАКС взаємодіяти онлайн [12]. Будь-які зміни потребують часу задля того, щоб побачити їх ефективність або ж недоцільність, тому, чи буде удосконалення системи досудових розслідувань сприяти якісній, оперативній та швидкій взаємодії антикорупційних структур покаже статистика, та наші подальші наукові розробки та дослідження.

28 січня 2021 року вищим законодавчим органом нашої країни було прийнято Закон України «Про Бюро економічної безпеки України» № 1150-ІХ. Ще у пояснювальній записці до законопроекту щодо згаданого акту зазначалося про недостатньо ефективну роботу в першу чергу податкової міліції у розслідуванні

економічних злочинів, необхідність позбавити правоохоронні органи від невластивих їм функцій та відокремити правоохоронну функцію від сервісної функції податкової. Створення єдиного державного органу, відповідального за боротьбу з економічними злочинами, та уникнення дублювання відповідних функцій у різних правоохоронних органах – це також одна з вимог Меморандуму про економічну та фінансову політику [14]. Отже, на початку 2021 року відбулися досить суттєві новації у сфері державної антилегалізаційної політики. Прийняття ВРУ профільного закону про БЕБ, а також видання Кабінетом міністрів України Постанови «Про утворення Бюро економічної безпеки України» від 12 травня 2021 року № 510 зумовило початок процесу ліквідації податкової міліції (адже ВРУ ухвалила Закон України від 29 січня 2021 року № 1156 – ІХ, який набрав чинності 4 березня 2021 року і закріплює положення про припинення роботи податкової поліції упродовж наступних шести місяців), економічних підрозділів Національної поліції (Департамент захисту економіки – ліквідований 2 вересня 2019 р.), а також аналогічних підрозділів Служби безпеки України (уряд видав Постанову «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про Службу безпеки України» щодо удосконалення організаційно-правових засад діяльності Служби безпеки України» від 28 січня 2021 року № 1151-ІХ, що зумовило початок реформування системи СБУ задля приведення вітчизняного законодавства у відповідності до вимогського, зокрема, й зумовленим створенням Бюро економічної безпеки). Вказаний факт ліквідації органів поліції, відокремлення від СБУ повноважень щодо протидії незаконній легалізації, створення нового органу у протидії економічним злочинам, вказує на неефективність роботи попередніх відомств і пошук шляхів удосконалення антилегалізаційної політики.

Дослідивши деякі аспекти взаємодії суб'єктів системи фінансового моніторингу, пропонуємо розглянути шляхи удосконалення системи такої взаємодії органів у протидії незаконній легалізації в розрізі національної стратегії, а також авторського аналізу.

Розкриваючи тему удосконалення системи взаємодії правоохоронних органів між собою та пошуків шляхів вирішення проблемних питань, хочемо звернути увагу на Розпорядження Кабінету міністрів України «Про затвердження Основних напрямів розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року та плану заходів щодо їх реалізації» від 12 травня 2021 року № 435-р. Згаданий акт прийнятий, щоб законодавчо закріпити основні стратегічні цілі у протидії легалізації брудних коштів в нашій державі на найближчі роки з метою трансформації антилегалізаційної системи шляхом впровадження норм та принципів міжнародного права, задля забезпечення уповноважених суб'єктів досліджуваного антиправового феномену, правовими інструментами для цілісного, якісного та системного здійснення своїх функцій.

Зокрема, щодо діяльності правоохоронних органів варто: посилити тісне національне та міжнародне співробітництво у зазначеній сфері, яке передбачає координацію дій учасників відповідної системи в Україні, іноземних та міжнародних організацій, оперативний обмін інформацією; здійснити забезпечення освітньої, просвітницької діяльності та наукового супроводження досліджуваного питання; запровадження автоматизованого обміну інформацією в електронному вигляді між правоохоронними, розвідувальними органами та Держфінмоніторингом, зокрема шляхом надання їм доступу до електронних кабінетів системи фінансового моніторингу на веб-сайті Держфінмоніторингу; забезпечення організації і проведення підвищення кваліфікації спеціалістів правоохоронних та інших органів, а також працівників суб'єктів первинного фінансового моніторингу у сфері протидії відмиванню коштів [15].

Вище згадані рекомендації є досить конкретними, але, як і будь-які зміни, вимагають цілісної та тривалої роботи, комплексного підходу до вирішення проблемного питання та ефективної взаємодії між суб'єктами національної системи фінансового моніторингу.

На основі зазначених рекомендацій, ми також хочемо виділити деякі шляхи удосконалення роботи правоохоронних органів. На нашу думку, досить доцільним є створення окремих методологічних розробок, які стосувалися б ведення виявлення, розкриття і розслідування досліджуваного антиправового феномену, задля уникнення затягування останнього та підвищення ефективності роботи правоохоронної системи у сфері відмивання злочинних коштів. Як вже зазначалося міжнародна співпраця, аналіз практики іноземних держав та імплементація їх до національного законодавства є досить поширеним явищем, тому ми вважаємо за необхідне дослідження судової практики (задля системного аналізу й вивчення проблемних питань розгляду справ у суді, щодо відмивання злочинних коштів), а також вивчення практики правоохоронних органів провідних країн світу, які провадять вдалу антилегалізаційну політику (задля запозичення дієвих форм, схем та методів досудового слідства), адже недоліки, які допускають правоохоронні органи на етапі досудового слідства негативно відображаються на результатах розгляду справ судами. Також, нагальним питанням є підвищення рівня інформаційної взаємодії між Держфінмоніторингом та правоохоронними структурами шляхом створення єдиної бази даних у сфері незаконної легалізації. Не менш важливим є і питання уникнення законодавчих прогалин, які стосуються як і правової основи діяльності, так і подальшого процесуального відтворення, за відсутності належної взаємодії суб'єктів фінансового моніторингу та наділення визначеного органу конкретними функціями, завданнями, метою тощо.

Висновки. Отже, у нашому дослідженні ми проаналізували недоліки взаємодії правоохоронних органів між собою, як елементів Національної системи фінансового моніторингу і дійшли до таких висновків, що вітчизняна антилегалізаційна політика не є досконалою, а діяльність відповідних органів є досить неефективною. Також, нами було здійснено пошук шляхів вдосконалення налагодження взаємного функціонування суб'єктів уповноваженими протидіяти незаконній легалізації.

Список використаних джерел:

1. Резнік О. М. Бондаренко О. С. Кримінально-правова характеристика об'єктивних ознак легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Право і суспільство*. 2020. № 2. Ч. 3 С. 133–139. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-3.21>.
2. Дудоров О.О., Тертиченко Т. М. Протидія відмиванню «брудного» майна: європейські стандарти та Кримінальний кодекс України: монографія. Київ: Ваїте, 2015. 392 с.
3. Дюрант В. Цезарь и Христос / пер. с англ. В.В. Федорина. Москва: Крон-Пресс, 1995. 736 с.
4. Білоус І. І. Сутнісна характеристика легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. *Економіка та держава*. 2019. №5. С. 82-88.
5. Баранов Р. О. Формування та реалізація державної політики запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом: дис. ... канд.держ.упр.: 25.00.02. Нац. академ. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2018. 310 с.
6. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-ІХ. Дата оновлення: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 23.06.2021).
7. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ. Дата оновлення: 23.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 23.06.2021).
8. Бухтіарова А.Г., Духно Ю.О., Доброгорська В.П. Національна система фінансового моніторингу України. *Економіка та суспільство*. 2019. №20. С. 121-130.
9. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. № 537. Дата оновлення: 01.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 23.06.2021).
10. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу. URL: <https://fiu.gov.ua/> (дата звернення: 23.06.2021).
11. Офіційний сайт судової влади. URL: <https://court.gov.ua/> (дата звернення: 23.06.2021).
12. Офіційний сайт Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/> (дата звернення: 23.06.2021).
13. Офіційний сайт Вищого антикорупційного суду. URL: https://hcac.court.gov.ua/hcac/info_sud/competence/ (дата звернення: 23.06.2021).
14. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» 28.01.2021 р. № 1150-ІХ. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3087-%D0%B4&skl=10 (дата звернення: 23.06.2021).
15. Про затвердження Основних напрямів розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року та плану заходів щодо їх реалізації: розпорядження Кабінету міністрів України від 12.05.2021 р. № 435-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-2021-%D1%80#n10> (дата звернення: 23.06.2021).

References:

1. Rieznik O. M. Bondarenko O. S. Kryminalno-pravova kharakterystyka ob'iektivnykh oznak lehalizatsii (vidmyvannia) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom. *Pravo i suspilstvo*. 2020. № 2. Ch. 3 S. 133–139. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.2-3.21>.
2. Dudorov O.O., Tertychenko T. M. Protydiia vidmyvanniu “brudnoho” maina: yevropeiski standarty ta Kryminalnyi kodeks Ukrainy: monohrafiia. Kyiv: Vaite, 2015. 392 s.
3. Diurant V. Tsezar y Khrystos / per. s anhl. V.V. Fedoryna. Moskva: Kron-Press, 1995. 736 s.
4. Bilous I. I. Sutnisna kharakterystyka lehalizatsii dokhodiv, otrymanykh zlochynnym shliakhom. *Ekonomika ta derzhava*. 2019. №5. S. 82-88.

5. Baranov R. O. Formuvannia ta realizatsiia derzhavnoi polityky zapobihannia ta protydii lehalizatsii dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom: dys. ... kand.derzh.upr.: 25.00.02. Nats. akadem. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy. Kyiv, 2018. 310 s.
6. Pro zapobihannia ta protydiiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia : Zakon Ukrainyvid 0612.2019 r. № 361-IX. Data onovlennia: 16.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (data zvernennia: 23.06.2021).
7. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2341-III. Data onovlennia: 23.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (data zvernennia: 23.06.2021).
8. Bukhtiarova A.H., Dukhno Yu.O., Dobrohorska V.P.Natsionalna systema finansovoho monitorynhu Ukrainy. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2019. №20. S. 121-130.
9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu finansovoho monitorynhu Ukrainy:postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.07.2015 r. № 537. Data onovlennia: 01.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 23.06.2021).
10. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby finansovoho monitorynhu. URL: <https://fiu.gov.ua/> (data zvernennia: 23.06.2021).
11. Ofitsiinyi sait sudovoi vlady. URL: <https://court.gov.ua/> (data zvernennia: 23.06.2021).
12. Ofitsiinyi sait Natsionalnoho antykoruptsiinoho biuro Ukrainy. URL: <https://nabu.gov.ua/> (data zvernennia: 23.06.2021).
13. Ofitsiinyi sait Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu. URL: https://hcac.court.gov.ua/hcac/info_sud/competence/ (data zvernennia: 23.06.2021).
14. Poiasniuvalna zapyska do proiektu Zakonu Ukrainy “Pro Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy” 28.01.2021 r. № 1150-IX. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3087-%D0%B4&skl=10 (data zvernennia: 23.06.2021).
15. Pro zatverdzhennia Osnovnykh napriamiv rozvytku systemy zapobihannia ta protydii lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia v Ukraini na period do 2023 roku ta planu zakhodiv shchodo yikh realizatsii: rozporiadzhennia Kabinetu ministriv Ukrainy vid 12.05.2021 r. № 435-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-2021-%D1%80#n10> (data zvernennia: 23.06.2021).